

Graudkopības nozares apskats par 2019. gadu

Ziemāju sēja 2018. gada rudenī notika ļoti savlaicīgi, jo rudenī ražu vāca ievērojami agrāk. Turklāt aizvadītais 2018. gada rudens izrādījās viens no garākajiem un siltākajiem. Septembris un arī neparasti siltais oktobris nodrošināja to, ka pat nedaudz novēlotos sējumos vai sējumos, kuros sausuma dēļ aizkavējās dīgšana, augi varēja attīstīties pietiekami labi. Praktiski visu ziemas kviešu, rudzu, tritikāles un ziemas rapšu lauka apskate sējas gada rudenī viesā cerības, ka šis beidzot varētu būt labs ražas gads.

2019. gada sezonai bija raksturīgs karsts periods ar nepietiekamu mituma daudzumu, kas nebija labvēlīgs ražas veidošanai. Tomēr situācija pa novadiem Latvijas teritorijā atšķīrās, visvairāk no sausuma cieta Latvijas centrālie rajoni (Tukuma, Dobeles un Jelgavas novadi). Ziemāju graudaugu ražas vākšana 2019. gadā bija sākusies agrāk nekā 2018. gadā, piemēram, kviešu ražas vākšana Zemgalē sākās par 10 dienām agrāk. Līdzīgi bija arī citos Latvijas reģionos. Kuļamās ziemāju graudaugu platības bija aptuveni 431 tūkstoš hektāru (LAD dati). Neskatoties uz sausumu un veldri, saimnieki ar iekultajām ražām bija apmierināti jau pirms ražīgāko šķirņu kulšanas. LLKC ekspertu apsekoto sējumu un apzināto saimnieku sniegtā informācija liecināja, ka 2019. gadā tiks vākti graudi ar augstāku kvalitāti kā citus gadus. Un tā arī bija, pārtikas kvalitātes graudi 2019. gadā tika novākti ievērojami vairāk kā lopbarības kvalitātes, kas palīdzēja lauksaimniekiem kaut nedaudz kompensēt vasaras sausuma nodarīto skādi – ražas samazinājumu. Kopumā graudaugu raža Latvijā 2019. gadā vērtējama kā ļoti laba – Vidzemē nokulti kvieši pat līdz 6 tonnām no hektāra, Kurzemē noņemti agrie kartupeļi līdz pat 50 t/ha. Pateicoties tam, Kurzemes saimnieki varēja atgūties pēc 2018. gada zaudējumiem. Zemgalē, Kurzemē un Latgalē bija padevušies ļoti labas kvalitātes ziemas kvieši. Maijā prognozētās ražības, piemēram, ziemas kviešiem 5 t/ha vai ziemas rapsim – teju 4 t/ha, piepildījās ar uzviju. Vidzemē laba raža bija teju visām kultūrām. Lielās saimniecībās pat par 5 līdz 6 tonnām no

hektāra nokultu ziemas kviešu. Mazajās saimniecībās gan tik labas ražas nebija – nedaudz vairāk kā 4 t/ha, jo saimnieki nelietoja atbilstošus augu aizsardzības līdzekļus. Vidzemes laukos, kur ziemas kviešu novākšana aizkavējās, pēc pēdējā lietus graudi derēja vairs tikai lopbarībai. Ļoti apmierinātas ar iegūto ražu bija bioloģiskās saimniecības, kas audzē rudzus maizei – viņiem iekūlums bija līdz 2 t/ha un graudu kvalitāte arī bija laba. Mieži labi padevušies lielajās saimniecībās, ap 3,8 t/ha, mazajās ražība bija dažāda. Iesala miežu audzētāji rūpīgi strādāja ar saviem laukiem, tādēļ raža bija laba – līdz pat 5 t/ha. Laba raža bija ziemas rapsim. Citādāka situācija bija Kurzemes pusē, kur lietus nebija lijis ilgu laiku, – ganību zāle izdegusi un daudzviet saimnieki lopiem jau izbaroja ziemai sagatavoto barību. Lai arī ražas bija ļoti labas, bija apgrūtināta zemes apstrāde sējai. Lauku apsekojumi liecināja, ka Kurzemes pusē kartupeļu raža bija pat līdz 50 t/ha, kvieši 4 līdz 6,6 t/ha, rapsis 3 līdz 4,6 t/ha. Ļoti labi augušas arī auzas – no 4 līdz 6,5 t/ha.

OSKARS BALODIS,
LLKC Augkopības nodaļas vadītājs